Luonnonvarakeskuksen lausunto Eduskunnan suurelle valiokunnalle 9.9.2025

Aihe: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi annetun asetuksen (EU) 2021/1119 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki)

Lausunnon valmistelija: Juha Mikola, Tutkimuspäällikkö, Kasvihuonekaasujen monitorointi

Lausunto koskee pääosin kirjelmän kohtaa ”10 Valtioneuvoston kanta”.

Antamassaan kirjelmässä valtioneuvosto tukee komission ehdotusta asettaa EU:lle 90 prosentin nettopäästövähennystavoite vuoteen 2040 mennessä ja ”korostaa, että toimenpiteiden vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanossa tulisi olla realistisia ja niiden tulisi keskittyä erityisesti kustannustehokkaisiin päästövähennyksiin sekä päästöjen vähentämiseen teknologian kehitystä hyödyntäen ilman, että luonnollisille hiilinieluille osoitetaan suhteettoman iso osa tavoitteen toteutumisessa.” Tässä kohdin on tärkeä huomata, että luonnolliset hiilinielut ovat tällä hetkellä huomattavasti kustannustehokkaampi tapa saavuttaa ilmastotavoitteita kuin tekniset hiilinielut, ja todennäköisesti myös vuotta 2040 lähestyttäessä uskottavat ilmastotavoitteet vaativat luonnollisten hiilinielujen kasvattamista. Yleisesti ottaen realistiset ja kustannustehokkaat ilmastotoimet ovat hyvin vaikeita ilman luonnollisten hiilinielujen merkittävää roolia. Komission eurooppalaiseen ilmastolakiin ehdottaman, säädösten valmistelua ohjaavan kehikon kohta ”tarve ylläpitää, hoitaa ja lisätä luonnollisia nieluja pitkällä aikavälillä” kertoo juuri tästä.

Komission ehdotuksessa osa vuoden 2040 EU:n ilmastotavoitteesta voidaan kattaa kansainvälisillä ilmastoyksiköillä (Pariisin sopimuksen 6 artiklan mukaiset yksiköt). Valtioneuvosto ”arvioi, että 6 artiklan yksiköiden käyttö voi edistää vuoden 2040 ilmastotavoitteen kustannustehokasta saavuttamista”, mutta samalla korostaa, että ”ohjauksen tulisi olla mahdollisimman selkeää ja johtaa mahdollisimman niukkaan yksiköiden käyttöön, jotta investoinnit ilmastotoimien edistämiseksi kohdistuisivat myös jatkossa etupäässä unionin alueelle.” Tämä on kannatettava ajatus, ja on myös hyvä korostaa, miten päästövähennys- ja nielulisäystoimien tehostaminen Suomessa kansainvälisten ilmastoyksiköiden oston sijaan edesauttaa myös kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Kirjelmässään ”Valtioneuvosto tukee ehdotusta sektoreiden välisiksi joustoiksi, sillä tämä olisi välttämätöntä ilmastotavoitteen vaikuttavalle ja kustannustehokkaalle toimeenpanolle.” Joustot ovat kannatettavia, mutta on tärkeä välttää mielikuvaa, että esim. maankäyttösektorille asetetut ilmastotavoitteet voitaisiin jatkossa kattaa muiden sektorien tarjoamilla joustoilla. Sektorien mittasuhteet huomioiden tämä ei ole mahdollista.

Maankäyttösektorin päästö- ja nieluarvioihin liittyy epävarmuuksia ja on hyvä, että valtioneuvosto korostaa miten ”on tärkeä kasvattaa maankäyttösektorin nieluihin ja päästöihin liittyvää EU:n laajuista tietopohjaa, sen luotettavuutta ja edelleen kehittää seurantamenetelmiä.” Maankäyttösektorin rooli EU:n ja Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamisessa on kriittinen ja on tärkeää, että sen päästö- ja nieluarviot ovat mahdollisimman luotettavia.

Luke
Luonnonvarakeskus
Latokartanonkaari 9
PL 2, 00791 Helsinki
Puhelin 029 532 6000
Y-tunnus 0244629-2
luke.fi